

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av fordonslagen och till lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av fordonslagen och till lagar som har samband med den (RP 3/2025 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Jenni Rantio, kommunikationsministeriet
- trafikråd Veli-Matti Syrjänen, kommunikationsministeriet
- specialsakkunnig Mariia Suominen, justitieministeriet
- registerchef Sari Laitakari, Rättsregistercentralen
- enhetschef Aino Still, Transport- och kommunikationsverket
- verkställande direktör Tero Lausala, Autoalan Keskusliitto ry
- intressebevakningsdirektör Ari Herrala, Finlands Transport och Logistik SKAL rf
- verksamhetsledare Ari Maskonen, Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf
- organisationschef Aleksi Peurala, Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf
- verksamhetsledare Björn Ziessler, Privata Besiktningsställes Förbund rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- arbets- och näringsministeriet
- dataombudsmannens byrå
- Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland.

Inget yttrande av

- finansministeriet.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås ändringar i fordonslagen, straffregisterlagen, lagen om fordonsbesiktningsverksamhet, lagen om ordnande av enskilt godkännande av fordon och lagen om transport-service.

Betänkande KoUB 3/2025 rd

Till fordonslagen och straffregisterlagen fogas bestämmelser som kompletterar EU:s ramförordning om bilar och släpfordon till dem i fråga om det förfarande enligt vilket oberoende aktörer inom underhåll och reparation av fordon beviljas godkännande och deras anställda beviljas tillstånd att få tillgång till fordons säkerhetsanordningar. I lagarna föreslås bestämmelser om det nationella förfarande genom vilket de aktörer som ansöker om godkännande och tillstånd och deras anställda kan bevisa att de saknar anmärkningar i belastningsregistret i enlighet med vad EU-regleringen kräver.

För att genomföra EU-regleringen föreslår regeringen att det i lagen om transportservice görs ändringar i bestämmelserna om när innehavare av person- eller godstrafiktillstånd i vägtrafik betraktas som riskföretag och i bestämmelserna om bedömning av gott anseende.

Dessutom föreslås det i propositionen att lagen om fordonsbesiktningsverksamhet och lagen om ordnande av enskilt godkännande av fordon ändras så att Transport- och kommunikationsverket får rätt att effektivt granska aktörernas bakgrund också i bötesregistret utöver straffregistret.

Lagarna avses träda i kraft den 1 maj 2025.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

(1) EU-förordningarna förutsätter att fordonstillverkarna lämnar ut information som är kritisk för fordonens säkerhet (RMI-information) till oberoende underhålls- och reparationsaktörer. De oberoende aktörerna ska certifieras (s.k. Sermi-certifiering) enligt kraven i förordningarna för att kunna få informationen. En förutsättning för certifiering är att aktören och arbetstagaren inte har anmärkningar i belastningsregistret (straffregistret). Certifieringen främjar säkerheten i förfarandet för utlämnande av säkerhetsrelaterad fordonsinformation. Certifieringen har strikta kriterier för de arbeten som den gäller, så att underhålls- och reparationsaktörerna förpliktas till ansvarsfull verksamhet och visar att de åtar sig att göra kontinuerliga förbättringar. Det kan också vara ett handelsvillkor i vissa fall.

(2) I Finland infördes certifieringen den 1 februari 2024 och certifieringarna har enligt uppgift inletts väl. Enligt uppgifter till utskottet uppgår antalet certifierade företag i Finland i början av mars 2025 till 105 och antalet certifierade personer till cirka 300.

(3) Utskottet konstaterar att den huvudsakliga effekten av lagändringen är att processen för godkännande och tillstånd enligt EU:s ramförordning om bilar och släpfordon till dem i fortsättningen blir säkrare samt mer heltäckande säkerställer att personer med kriminell bakgrund inte har tillgång till säkerhetsrelaterad fordonsinformation.

Uppgifter i straffregistret

(4) Sakkunniga har påpekat för utskottet att endast vissa registrerade brott enligt närmare bestämmelser ska återfinnas i straffregisterutdraget i andra situationer där information från straffre-

Betänkande KoUB 3/2025 rd

gistret lämnas ut. Alternativt har arbetsgivaren eller den som ska bevilja godkännandet eller tillståndet möjlighet att överväga vilken betydelse anmärkningen i straffregistret har när det gäller att inleda arbete eller bevilja tillstånd eller godkännande.

(5) Kommunikationsministeriet har påpekat att kravet på avsaknad av anmärkningar i straffregistret finns i den direkt tillämpliga ramförordningen om bilar och släpfordon till dem (förordning (EU) 2018/858). Vid beredningen av propositionen har det bedömts att förordningen inte ger handlingsutrymme för nationella bestämmelser om vilka gärningar som ska antecknas i straffregisterutdraget eller vilken betydelse anmärkningarna i straffregistret har vid tillstånds- och godkännandeförfarandet enligt EU-förordningen.

Arbetarskyddet

(6) Arbetarskyddsmyndigheten har ställt sig positiv till de föreslagna ändringarna. I 3 § 2 mom. i statsrådets förordning om övervakning av den sociala lagstiftningen om vägtransporter och om arbetsfördelningen mellan myndigheterna (276/2022) föreskrivs det om arbetarskyddsmyndighetens uppgift att övervaka att företagen iakttar den sociala lagstiftningen om vägtransporter. För att tillsynen ska vara effektiv har arbetarskyddsmyndigheten sett det som ytterst viktigt att de överträdelser som myndigheten upptäckt vid företagsinspektioner vägs in i riskvärderingen och bedömningen av gott anseende. Detta förutsätter enligt arbetarskyddsmyndigheten att myndighetens handlingar (inspektionsberättelser) beaktas som ett led i dessa processer.

Avtalsbrandkårernas räddningsbilar

(7) Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf har vid sakkunnigutfrågningen yttrat sig om det förslag om avtalsbrandkårernas räddningsbilar som ursprungligen ingick i propositionsutkastet. Enligt förslaget ska det till räddningsbilar i fortsättningen också räknas bilar med öppet flak i kategori M eller N som är i avtalsbrandkårers bruk. Men de här räddningsbilarna hade emellertid inte till skillnad från övriga räddningsbilar varit befriade från bil- och fordonsskatt. Propositionen innehöll därför även förslag till ändring av bil- och fordonsskattelagen. I sitt yttrande till utskottet föreslår Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf att en avtalsbrandkår ska få inneha samma räddningsbilar som andra aktörer inom räddningsväsendet och med samma skattesubvention. Förbundet föreslår att definitionen av räddningsbil i 30 § i fordonslagen förenklas och utvidgas mer än i det ursprungliga förslaget för att förbättra avtalsbrandkårernas anskaffningsmöjligheter. Fordonslagens 30 § bör enligt förbundet ändras så att den gäller alla räddningsfordon utan begränsningar avseende ägar- eller innehavarbasen. Åtminstone bör antalet platser i manskapsbilar ändras.

(8) Kommunikationsministeriet har konstaterat att man beslutade stryka förslaget vid den fortsatta beredningen och överföra det till ett annat projekt, eftersom skatteaspekterna kräver längre beredningstid än de andra lagförslagen. För propositionens övriga lagförslag gäller ett strikt mål för ikraftträdandet på grund av att EU-tidsfristerna gått ut.

(9) Kommunikationsministeriet anser att man vid den fortsatta beredningen bör utgå från att utvidga skattefriheten så att den också gäller nya räddningsbilar med öppet flak. Frågan anknyter också till regeringsprogrammet, där det står att avtalsbrandkårernas ställning och funktionsför-

Betänkande KoUB 3/2025 rd

måga ska tryggas. Ministeriet har redan föreslagit för inrikesministeriet att frågan behandlas vid inrikesministeriets pågående revidering av räddningslagen. Detta är motiverat bland annat för att det ursprungliga förslaget om ändring av 30 § i fordonslagen lades fram av inrikesministeriet. Utskottet föreslår därför att riksdagen godkänner ett uttalande där riksdagen förutsätter

att inrikesministeriet säkerställer att skattefriheten utvidgas till att omfatta nya räddningsbilar med öppet flak i enlighet med regeringsprogrammet för att trygga avtalsbrandkårernas ställning och funktionsförmåga.

Ikraftträdande

(10) Sakkunniga har lyft fram att lagarna föreslås träda i kraft snarast. Efter att ha hört kommunikationsministeriet anser utskottet att det är motiverat att lagarna träder i kraft den 1 juni 2025.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1—5 i proposition RP 3/2025 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner ett uttalande. (Utskottets förslag till uttalande)

Utskottets förslag till uttalande

1. *Riksdagen förutsätter att inrikesministeriet säkerställer att skattefriheten utvidgas till att omfatta nya räddningsbilar med öppet flak i enlighet med regeringsprogrammet för att trygga avtalsbrandkårernas ställning och funktionsförmåga.*

Betänkande KoUB 3/2025 rd

Helsingfors 27.3.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Jouni Ovaska cent
vice ordförande Timo Furuholm vänst
medlem Pekka Aittakumpu saf
medlem Marko Asell sd
medlem Heikki Autto saml
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Vesa Kallio cent
medlem Sheikki Laakso saf
medlem Anna-Kristiina Mikkonen sd
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Pinja Perholehto sd.

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.